

- A nyelvtanulás rendkívüli mértékben edzi az elménk kognitív funkcióit, segít az olyan betegségek megelőzésében, mint például az Alzheimer, illetve fejleszti problémamegoldó készségünket.
- Tegyük a megtanulni kívánt nyelvet fontossá magunk számára.
- Figyeljünk az időbeosztásra: a lényeg az, hogy rendszeresen, lehetőleg mindennap foglalkozzunk egy kicsit a nyelvvel (akár 30 perc is elég lehet).
- Vegyük magunkat körül az idegen nyelvvel (pl. hallgassunk zenét, nézzünk filmet, állítsuk telefonunk nyelvét az adott nyelvre).
- Ne féljünk hibázni, és figyeljünk rá, hogy élvezetes legyen a nyelvtanulás.

John McWhorter:

- A nyelvek bővítik a gondolkodásmintáink tárházát, melyből gyakorta merítünk a hétköznapi életünkben – már csak ezért is megéri nyelvet tanulni.
- Egy kultúra megismeréséhez elengedhetetlenek a kultúra kódjának ismerete. A mai globális civilizációban egyre nagyobb szükség van arra, hogy emberek csoportjai beszéljék egymás nyelvét, mivel egymás megértése (és elfogadása) múlhat ezen.
- Kimutatták, hogy azoknál, akik legalább két nyelven beszélnek, kisebb eséllyel alakul ki memóriazavar (pl. demencia), viszont sokkal hatékonyabban tudják megosztani figyelmüket több feladat között (multitasking).
- A nyelvtanulás élvezetes tevékenységgé alakítható.
- Manapság olyan könnyen taníthatjuk magunkat otthon, mint még soha a történelem során.

Elsa Kim:

- A technológiai innovációk mára társadalmunk szerves részévé váltak, ezért nem lenne bölcs dolog megpróbálni teljesen elzárkózni tőlük.
- A kinezetikus, mozgással összefüggő nyelvtanulási módszerek kiválóan összekapcsolhatók az új, mozgásérzékelő kamerákkal felszerelt játékkonzollokkal.
- Játsszunk, mozgunk és közben még nyelvet is tanulunk.
- Ha a gyerekek (de akár a felnőttek is) a tanulást a játék és a mozgás közé elrejtve élik meg, a tanulás pozitív jelenséggént él majd a fejükben.
- A virtuális (játék)világ nemcsak a nyelvtanulást, hanem az általános tudás-elsajátítást is új szintre emelheti.

A 10 poliglott, nyelvész és pedagógus meglátásait dióhéjban talán a következőképpen lehetne összefoglalni: A nyelvtanulást számos tévhit veszi körül, melyek feloszlata nemcsak különböző pszichológiai gátakat törhet át, de lelkesedésünket is felkeltetheti. A motiváció fenntartása alapvető fontosságú, de ahelyett, hogy külső tényezőktől várnánk ennek kialakítását, tegyünk meg mindent azért, hogy belső motivációnkat ápoljuk. A nyelvtanulás élvezetes, szórakoztató tevékenység is lehet, akárcsak egy hobbi. Nem létezik biztos módszer. A legjobb módszert saját magunk tudjuk összeállítani úgy, hogy a lehető legtöbbet kipróbáljuk, és mindegyiknek csak a számunkra hasznos elemét építjük be. Nyelvet tanulni egészséges, mivel edzésben tartja elménk kognitív funkcióit, fejleszti memóriánkat és problémamegoldó képességünket. Egy új nyelv elsajátítása új kultúra és új látásmódok megismerését is lehetővé teszi számunkra.

Reméljük, hogy cikksorozatunk felkeltette a kedves olvasó érdeklődését a különböző nyelvtanulási stratégiák iránt, valamint hozzájárult ahhoz, hogy a nyelvtanulás pozitív, számos hasznos következménnyel járó tevékenységként éljen tudatunkban.

SZIJÁRTÓ ADRIENN

S.T.A.R. MOMENTEK BESZÉDEINKBEN TECHNIKÁK ÉS JÁTÉKOK AZ ELŐADÁSOK EMLÉKEZETESEBBÉ TÉTELÉHEZ

Előadóként, kiállva a színpadra, szeretnénk kitűnni, szeretnénk, ha az üzenetünk megértésre, elfogadásra, befogadásra vagy éppen továbbadásra kerülne. Ehhez szükségünk van arra, hogy a beszédben elhelyezzünk egy-egy olyan pillanatot, amely könnyen felidézhető, izgalmas, és a közönség arról az egy momentumról fel tudja magában eleveníteni az előadás lényegi üzenetét. Ezek a pillanatok nem a spontaneitás pillanatai. Gondosan megtervezettek, és a közönség érzelmeit vonják be. Nancy Duarte, amerikai kommunikációs szakértő az ilyen pillanatokot S.T.A.R. moment-nek (Something They'll Always Remember) hívja: valami, amire emlékezni is fontos feltétele az emlékezetességnek, hogy az előadásunkkal az érzelmekre is képesek legyünk hatással lenni. Az érzelmek váltják ki a téma iránti kötődést és elköteleződést, az előadó és közönség egymáshoz kapcsolódását.

A következőkben három olyan eszközt és azok lehetséges felhasználási módját mutatom be, amelyek segítséget jelenthetnek a maradandó pillanatok létrehozásában.

I. MEGDÖBBENTŐ STATISZTIKA

A statisztikákat a racionális érvelés egy fontos eszközeinek tekintik. A statisztikák bizonyított adatokat jelentenek, amelyek a beszélő hitelességét, szakmai kompetenciáját támaszthatják alá. Ezért is találkozunk gyakran számszerű adatokkal a különböző előadásokban. Azt a funkcióját, hogy az adatokkal az érzelmekre is hassunk, hogy ezáltal erősítsük az üzenetünket, már kevesebben fedezték fel. Pedig *a meglepő, izgalmas, jól beágyazott statisztikák képesek a megdöbbentésre, a sokkolásra, az emlékezetbe való bevésődésre*. Az adatok ábrázolása nem az adatokról szól, hanem az adatok mögött rejlő tartalomról, üzenetről. Fel kell ehhez ismerni azt, hogy valójában az előadásunk értékét nem maga a beemelt adat fogja erősíteni, hanem az a mód, ahogyan képesek vagyunk egy statisztikát interpretálni. Az előadó feladata, hogy beillesse az adatot az üzenet kontextusába, és megmutassa annak jelentőségét a közönség számára. Ehhez a következőkre van szükség:

1. Tegyük érthetővé

Az adatokat példák segítségével tegyük szemléletesebbé, érzékelhetőbbé.

Az UNICEF a légszennyezettség gyermekekre vonatkozó káros következményeire hívja fel a figyelmet egy

videójában. Delhiben a légszennyezett-ség egy köbméter levegőben kimutat-ható 2,5 mikrométernél kisebb, finom porsemcsék mennyiségét kifejező össz-értéke 448 mikrogramm – ez egy átl-agos nézőnek, aki az UNICEF munkája iránt érdeklődik, nem mondhat túl so-kat. Ezért ezt az adatot formálták át az UNICEF szakemberei a következőkép-pen: „olyan szennyezett a levegő Delhi-ben, mintha egy kisgyermek napi 25 szál cigarettát szívna el.” – Ez a példa máris szemléletesebben mutatja, milyen súlyos a probléma, és az adatot a kontextusra, a gyerekekre vonatkoztatták.

2. Tegyük emberléptékűvé

Sokszor egy-egy adat emberi ész-szel szinte felfoghatatlanul nagy vagy éppen kicsi. Keressünk olyan példákat, amelyek láttatják velünk ezeket a mennyiségeket.

Az *Egek ura* című amerikai film fő-szereplője azt szeretné érzékelteni, hogy milyen sokat utazik a munkája miatt, így a következő példát mondja: Az elmúlt évben 350.000 mérföldet tet-tem meg...” A Hold 250.000 mérföldre van a Földtől.

3. Tegyük összehasonlíthatóvá

Egy adat sokszor a másik adathoz vi-szonyítva nyeri el jelentését. Így látjuk, milyen irányú és méretű változást tör-tént.

Bence 1,4-es bizonyítványa dicsé-retes. De talán még dicséretesebb, ha tudjuk, hogy előző évben 2,4-es átlaggal végzett.

Bármelyik technikát használjuk, na-gyon fontos ügyelni arra, hogy mindig olyan eszközökkel, példákkal támasz-szuk alá vagy színesítsük beszédünket, amelyek építenek a közönség meglévő tudására, és amelyek a téma és az üze-net szempontjából is relevánsak.

Játék az adatokkal

Bármilyen statisztikát, adatot megad-hatunk, amelyeket különböző beszéd-szituációkban kell interpretálniuk. Például ha a falunk 2 hektár közössi-gi kerttel gyarapszik, hogyan helyezi kontextusba ezt a polgármester, ha a falu férfi tagjaihoz beszél (esetleg foci-pályához hasonlítja), vagy ha idősek-hez, ovisokhoz beszél.

II. MEGMARADÓ MOTTÓ

A mottó üzenetünk tömörített esszenci-ája. Fontos, hogy olyan mottót alkos-sunk, amely könnyen felidézhető, és valóban az üzenetünket erősíti.

1. Legyen rövid

A könnyű felidézhetőség feltétele, hogy kellően rövid (3-10 szó) és lé-nyegre törő legyen az egy mondatba sűrített esszencia. Azt a legfontosabb kulcs gondolatot építsd bele, amely üzeneted legmélyebb lényegét képes kifejezni.

2. Cselekvésre ösztönöz

Ha a beszéddel a közönségünk-ből valós cselekvést szeretnénk kiváltani, akkor a megfogalmazásban töreked-jünk arra, hogy a passzív, leíró mondat helyett a másik felet közvetlenül „fel-szólító” megfogalmazást válasszunk. Meg kell mutatnunk, mit tegyenek az általunk kínált cél érdekében.

Például, ha egy diák a pozitív gondol-kodásra szeretné felhívni a figyelmet, ehhez ad társainak a példáján keresztül útmutatást. A mottója „Az élet szép” helyett lehet az, hogy „Tedd széppé az életedet!” Lantos Lili végzős gimnazi-szta a génmódosításról szóló előadásá-nak üzenetét ebbe a mottóba sűrítette: „Ahelyett, hogy ‘min változtatnék?’, tegyük fel magunknak a ‘min nem vál-toztatnék?’ kérdést.

3. Használjunk párhuzamokat

A direktbe megfogalmazott didaktikus tanulságok helyett nyitottabbak va-gyunk a metaforákba, hasonlatokba és különböző költői képekbe csomagolt állításokra. A kiválasztott párhuzam képes árnyaltabbá, izgalmasabbá ten-ni a jelentést. Komplex jelentésvilágot hozhatnak magukkal. Ezért is tudnak a közmondások és szólások hosszú évtizedeken át fennmaradni. Fontos, hogy az adott közönséghez minél kö-zelebb álló példát találjunk.

Visznieki Vivienne a jelen megélésének pillanatát fiatal társainak a következő hasonlattal jelezte ki: „Jelenben lenni olyan, mintha lenne egy állandó hát-térzene és filter az életeden”. Morandini Viktor a pozitív hozzáállást a követke-zőképpen foglalja össze: „Nincs rossz idő, csak rossz öltözék.”

Játék a mottókkal

1. Egy közmondás – több történet: Egyénileg vagy kiscsoportban írják meg a tanár által megadott közmon-dás/szólás tanulságát a saját történe-teik vagy éppen egy kitalált történet által.

2. Egy történet – több mottó: A tanár által megadott történetekhez írjanak a diákok 1 mondatos mottót. A feladat lényege megmutatni, hogyan tudják

egy izgalmas mondatba foglalni a tör-ténetet.

3. Akár kiselőadásokat is kérhetünk úgy, hogy annak találják meg egy mot-tó segítségével az átadandó üzenetét.

III. FELIDÉZHETŐ DRAMATURGIA

A vizuálisan észlelt eseményeket sok-kal gyorsabban felfogjuk és befogad-juk, így egy-egy vizuális pillanatkép sok esetben könnyebben előhívható memóriánkból, mint a verbális tartal-mom. Ezért is kezdett elterjedni az esz-közhasználat a nyilvános beszédekben.

1. Szemléltető eszközök magyarázás-hoz

A színpadra vitt tárgy szolgálhatja egy adott termék/tárgy/fogalom szemlél-tetését, magyarázatát.

Egy egyetemista diák, Pintér Gergő a matematikáról mint teremtésről tartott előadást. A nehezebb matematikai fo-galmakat egyszerű tárgyakkal és grafi-kákkal tette könnyen érthetővé. Például a torusz alakját egy úszógumi felmuta-tásával azonosítottuk be.

2. Jelenetezés

Az előadás közben egy fontos rész-let magyarázatát vagy éppen az egész üzenetünk erősítését egy rövid jelenet-tel is segíthetjük. Ez lehet egy bemuta-tott kísérlet, egy mozgássor.

Pásztor Péter az argentin csereévének tanulságairól beszélt. Előadott benne egy fél perces argentin néptánc jelenet-et, ráerősítve arra, mit adott neki a nyitottság és alázat.

Játék tárgyakkal

Képtelen találmányok: kiscsoportos szituációs gyakorlat, mely során a di-ákoknak különös találmányokat adunk (pl. gulyásleves ízű kanál, kétszemé-lyes kesztyű, instant vízpor), amelye-ket egy mini beszéd/jelenet keretében mutassanak be/adjanak el a jelenlévő diákoknak. A feladat arra fókuszáljon, hogy a tárgyak bemutatása a jelenet-ben kellően hangsúlyos, emlékezetes pillanatot teremtsen. Ez a játék, humo-ra által, a tanár instrukciójától függő-en a túljátszásra, ironizálásra is teret enged.

A bemutatott eszközök és játékok, re-mélem, segítséget nyújtanak tanároknak és diákoknak egyaránt az emléke-zetes beszédek megalkotásában.